

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ผลของการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรมการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาอย่างเดียวของมารดาที่มีบุตรคนแรก

ผู้เขียน นางสาวพัชรินทร์ ไชยบาล

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การผดุงครรภ์ขั้นสูง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ลาวัลย์	สมบูรณ์	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์	กันธะรักษา	กรรมการ

บทคัดย่อ

การเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาอย่างเดียวมียุทธศาสตร์ที่ซับซ้อนอย่างมากต่อทั้งมารดา ทารก และครอบครัว ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา คือ การรับรู้สมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคม การวิจัยนี้เป็นวิจัยกึ่งทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรมการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาอย่างเดียวของมารดาที่มีบุตรคนแรก กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาที่มีบุตรคนแรกจำนวน 52 ราย ที่มารับบริการที่แผนกฝากครรภ์ แผนกหลังคลอดและห้องตรวจหลังคลอด โรงพยาบาลพะเยา ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2552 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงและแบ่งเป็น 2 กลุ่ม สุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 26 ราย โดยมีความคล้ายคลึงกันในด้านอายุ ระดับการศึกษา และคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาอย่างเดียว กลุ่มทดลองได้รับการพยาบาลตามปกติร่วมกับการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมเพื่อส่งเสริมการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาอย่างเดียว ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการวิจัยได้แก่ แผนการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมในการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาอย่างเดียว สื่อวีดิทัศน์การเสนอตัวแบบสัญลักษณ์ การปฏิบัติพฤติกรรมการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาอย่างเดียว คู่มือการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา

อย่างเดียวสำหรับมารดาที่มีบุตรคนแรก กลุ่มให้การสนับสนุนทางสังคมในการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาอย่างเดียวสำหรับสมาชิกในครอบครัว เครื่องมือทั้งหมดได้นำไปหาความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน และเครื่องมือรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และแบบประเมินพฤติกรรมการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาอย่างเดียว ซึ่งมีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นในการสังเกตของผู้สังเกตเท่ากับ 1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติทดสอบไคน์สแควร์และสถิติทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากรแบบสองกลุ่มอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากทดลองคะแนนพฤติกรรมการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาอย่างเดียวของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $<.001$

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้มารดามีพฤติกรรมการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาอย่างเดียวที่ถูกต้องและต่อเนื่อง ซึ่งคาดว่าจะมีประโยชน์ต่อการปฏิบัติการพยาบาลและการศึกษาวิจัยต่อไป

Thesis Title Effects of Self-efficacy and Social Support Enhancement Intervention on Exclusive Breastfeeding Behavior Among First-time Mothers

Author Miss Patcharin Chaibarn

Degree Master of Nursing Science (Advanced Midwifery)

Thesis Advisory Committee

Associate Professor Lawan	Somboon	Chairperson
Associate Professor Dr. Kannika	Kantaruksa	Member

ABSTRACT

Exclusive breastfeeding has enormous benefits for mothers, infants and their families. The factors influencing exclusive breastfeeding are the mother's perceived self-efficacy and social support. The purpose of this quasi-experimental research was to study the effect of a self-efficacy and social support intervention on exclusive breastfeeding behavior among first-time mothers. The sample, selected through purposive sampling, consisted of 52 first-time mothers visiting antenatal care, postpartum unit, and the clinic for postpartum check-up at Phayao hospital, from July to December 2009. The subjects were randomly divided into two groups, the experimental group and the control group, each group consisted of 26 subjects, matching of age, education levels, and the scores of the perceived self-efficacy. The experimental group received conventional nursing plus the self-efficacy and social support enhancement intervention, whereas the control group received only conventional nursing care. The instruments for intervention consisted of the exclusive breastfeeding self-efficacy and social support enhancement plan, the videotape on breastfeeding behavior role modeling, the breast feeding manual for first-time mothers, the social support on exclusive breastfeeding manual for family members. All instruments were content validated by five experts, Instruments for data collection were the demographic data questionnaire and the exclusive breastfeeding behavior questionnaire. The content validity index

of the exclusive breastfeeding behavior questionnaire was 1.00 and interrater reliability was 1.00. Data were analyzed using descriptive statistics, Chi-square test, and independent t-test.

The findings of this study revealed that after the intervention the subjects in the experimental group had statistically significant higher scores of exclusive breastfeeding behavior than that of the control group ($p < .001$).

The findings of this study can be used as a guideline to promote correct and continuous exclusive breastfeeding behavior. It is anticipated that the information is of benefit to nursing care and further research.